

Beeks gericht loopt in 1724 danig uit de hand

door Jan van Helvoirt

Op maandag 11 december 1724 zou Jan Anthony Degener op het marktveld ter dood gebracht worden. In die tijd was 'de halve galg' voor mannen het gebruikte middel om de gedetineerde te straffen. Op 5 december werd *het opmaecken van het schavoth* publiek aanbesteed. Het moest een oppervlakte van 18 voeten (ruim vijf meter in het vierkant) hebben en 1.75 meter hoog worden.

Er kwamen dertig palen onder het schavot en het werd *wel gesweept dat het stijff en sufficient is met een leun daerom*. Zo zou niemand onverwacht het 'podium' kunnen bestormen en de orde verstoren! De smid Hendrik Walschots moest de ladders uit de toren halen en tegen het schavot plaatsen; *de lange leer tegen de galgh*. Walschots beurde liefst 50 gulden. Daarvoor moest hij wel leveren: *'t rath en post met het ijsjerwerck daer toe nodigh, soo alhier op 't schavoth als op 't gericht*. En dat bleek nog steeds op de heide te staan. Na afloop moest hij de ladders en het kruis van het schavot weer in de toren opbergen ... voor de volgende klant! Vervolgens beurde Peter Sweens nog acht gulden voor een ton bier en twee pond tabak. De scherprechter, mr. Jan Calen uit 's-Hertogenbosch, beurde voor *de tortuer en executie* negentig gulden en voor het leveren van de ketting vijf gulden.

Er werden veiligheidsmaatregelen genomen zodat er geen ongeregelheden zouden plaatsvinden. En dat kwam als gevolg van een mislukte of te langdurige terechtstelling nog al eens voor! Ons schavot in 1724 werd opgetimmerd tegen de zuidwest kant van de toren: de kaak die daar stond werd immers netjes 'ingetimmerd'! Toen Anthony Degener opgehangen was en het geluid van de klokken uit de toren weggeëbd was over de onschuldige slaperige gehuchten, wierpen de beul Jan Calen en zijn knecht het geëxecuteerde lichaam meedogenloos op de kar, die klaar stond om naar de galgenberg tussen Gorp en Rovert te rijden.

Plotseling kwam Paulus Vermeulen uit Riel gewapend voor de deur van Bossy staan, die naast de predikant woonde. Hij had het vuurwapen van Hendrik de Bont afgenomen. Buiten op de stoep zagen Jan Adriaen van Beek en Nicolaas van Bossy dat Vermeulen verschillende keren het roer afschoot, waardoor enkelen gekwetst op het schavot neerstortten. De knecht van de scherprechter werd in zijn been getroffen. Een andere persoon *aende hals, den derde achter in 't hoofd*. De beul zelf bleef buiten schot en bevond zich nu tussen hangen en wurgen, doch hij kwam met de schrik vrij. Om de zaak niet te laten escaleren werd Vermeulen onmiddellijk uit het gezelschap van Riel gearresteerd. Na afloop werd, zoals gebruikelijk, bij Lambert Moonen aan het marktveld een maal gehouden met voor de schepenen 'spijsen' en een flinke kan wijn. Een gratis menu ... voor het Beekse gerecht!

In 1724 werd het schavot door Hendrik Walschots met veel tamboer op het Beekse marktveld opgericht